

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 46 (1046) • Субота, 11 березня 1995 року • Ціна договірної

НЕЗГАСНА ЗОРЯ КОБЗАРЯ

Світлом духу українського народу, його прагнень до свободи, незалежності постає великий Кобзар на урочистому вечорі, присвяченому 181-річчю від дня його народження. Він відбудеться 9 березня, у день народження Тараса Шевченка, у Національній опері України.

181 рік тому запалала зоря великого Кобзаря і освітлює весь подальший шлях українського народу аж до наших днів, сказав, відкриваючи вечір, голова ради Спілки письменників України Юрій Мушкетик. Тарас Шевченко — один з найбільш яскравих поетичних сенсів. І по цей день люди зачитуються красою його поезії, у якій глибокі народні традиції поєднані з найкращим новаторством.

(Закінчення на 2-й стор.).

"АНТАРКТИКА" — ЩЕ ОДНЕ "БЛАСКО"?

або Чому в Європі лосують нашою рибю, а ми змушені лише облизуватися, дивлячись на заморську

Не встигла історія з «Бласко» вийти на фінішну пряму, з'явилася нова «сенсація» — риболовне підприємство «Антарктика» вчинило велике пограбування держави. Хіба можна обійти мовчачкою чи не звернути увагу на таку проблему? Нагадаємо, що за час господарювання Павла Кудюкіна в АСК «Бласко» та з благословення його київських корбистів на народна хазяїна, а отже й державі завдало збитків на сумні мільйонів доларів. То неже історія повторюється? Саме для з'ясування цього і вийшов на місце подій наш кореспондент.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ВІДПЛИВ

Цейтнот

Обурення, гнів, відчай, але тільки не байдужість спричиняють у більшості людей хвиля на рибу. Як так, цей продукт завжди був усею найвідомішим, а тепер його можна споживати хіба що на великій свята. Бо ціни — від 280 до 450 тисяч карбованців за кілограм — надовго відбивають апетит навіть у працьовитих, не жадують жваво про пенсії, оверів. Та вже з перших іроків знайомих з риболовством підприємством запал почав поступово

зростати. А після вивчення відповідної документації, зустрічей і розмов з людьми довелося, так би мовити, займати кругову оборону, залучаючи до неї і нерівнянцю «Антарктики». Бо коли тоби розмакують перед носом сталочому газету і вимагають підтвердити хоч один факт з публікації, де їхнє підприємство ствлять в один ряд з «Бласко», аргументи на зразок того, що я представляю інше видання, діють дуже слабо. Для людей, які по півроку не бачать рідного берега і сім'ї, у важких умовах пра-

цюють, не покладаючи рук, усі принайти засоби масової інформації — «журналісти, які вислідкувалися перед одними хазяями, а тепер так само запонадливо виконують волю інших». І коли чуєш, що допомогти в боротьбі за виживання «Антарктичному» інтенсивно пішло не рибляче, а очоків востроїли палачі в ілюстрах чок греблювати, заперечити тим людям справді важко. Бо вони, так би мовити, на власній шкурі сповна відчували «турботу» про ілюстрів...

(Закінчення на 10-й стор.).

Наша позиція незмінна

Делегата України на чолі з віце-прем'єром, міністром зовнішньоекономічних зв'язків Сергієм Олександром взяв участь у засіданні Міждержавного економічного комітету СНД (МЕК). Під час засідання обговорювалися проекти угоди про створення Міждержавного валютного комітету, перевезення спеціальних вантажів і продукції військового призначення, а також питання тимчасової структури, штатного розкладу й контингенту виступу МЕК, умов перебування МЕК на території Російської Федерації.

При підписанні документів Україна обумовила, що має намір виконувати тільки ті рішення МЕК, які відповідають українському законодавству.

Читайте у суботньому випуску:

3 стор.

На клопотанні про 30-мільярдний кредит Олександр Мороз написав: «Прощу розглянути». На що ж витрачено коштів? Читайте наше журналістське розслідування.

5 стор.

Видавництво «Феміна» вчинило підготувати для цюгоричних абтурієнтів прямиї сюрприз — серію посібників з гуманітарних дисциплін для вступників у вузи. Перші книги вже надійшли у продаж.

8 стор.

«Я зі своїм загонем вийшов з підпілля. Прощу нас поважати»

Чому народний месник Іван Калашич не ховався за стіни невинних людей, а всю відповідальність за свої дії брав на себе.

9 стор.

Дітей він уже аспирова, дерево посадив, хату збудував. А тепер це хоча збудувати школу. Фоторепортаж про радощі «Мая», що на Сумщині, та його директора Івана Твердоуса.

12 стор.

НЕВЖЕ МИ НІКОМУ НЕ ПОТРІБНІ?

Це питання деталі частині задають собі українські митці.

У номері:

• Київ

Мішель Камедессю закликав підтримати Україну

Учора в Україну з дводинним візитом прибув керуючий директор Міжнародного валютного фонду Мішель Камедессю, який провів переговори щодо укладення із Україною угоди про кредит «Степа-бай» на суму до 1,5 мільярдів доларів США на підтримку програми реформ та про вилучення другого траншу кредиту на суму до 372 мільйонів доларів. Наполегливий візит Мішель Камедессю зазначив: якщо економічна програма України запроваджуватиметься без відхилень, то це означає, що Україна рідше поринає в свої мінуси, ніж її колеги по Європі. Пан Камедессю також закликав країни — партнери України надати їй на прийнятних умовах фінансову підтримку для покриття акалічного дефіциту платіжного балансу.

Соціально захистити усіх неможливо

Реальний рівень безробіття у великих містах України складає 8,4 %. Ці дані отримав у результаті опитування 4454 респондентів у віці від 15 до 70 років центр «Соціальний моніторинг» Національного інституту стратегічних досліджень. Прихильники ж безробіття (зокрема, діти, неоплачувані відпустки та скорочений робочий день) складає 26 %.

Як заявив на «круглому столі» у київському предсудовому інституті «Голос України» член комісії Саїтовського банку Даниїл Кауфман, Україна «більше не може обидати соціальний захист усього населення». Такі спроби призведуть до чергового витку інфляції, що існують такі заходи: збільшити зарплати працівникам промислових підприємств, а також збільшити зарплати працівникам державних підприємств. «Дуже важливо переглянути систему соціального захисту і зорієнтувати її на найбільш незахищених людей, визначити таких людей досить складно», наголосив пан Кауфман.

• Одеса

На приз Марка Посмітного

Виявляється, навіть за умов економічної нестабільності та жорсткої посухи, що спіткала Причорномор'я торік, можна досягти високої ефективності сільськогосподарської виробництва. Це за свідчення підсумки конкурсу на приз знаменитого хлібороба Марка Посмітного, що їх підвів Одеський обком профспілки працівників АПК. Серед десяти претендентів переміг одеський КСП «Перемога» Колосівського району. Йому, окрім призу, вручено ще і грошову премію. А сам конкурс вирішено продовжити і наступного року.

• Луанськ

Східне сьвято над містом

В часі енергетичної кризи квітня Луанська не була освітлена нічим, так яксярва. За межами міста стався ажіотаж на резервній об'єднаній лінії газопроводу «Краснодарський край—Серпухов—Санкт-Петербург». Потужний фізикал ажіотаж зійшовся в Серпі на 50. Якраз заграва злила пінеба. Людей поблизь міста поділі не було.

Вовгов згас намір, бо справовала автоматична застінка, що миттєво припинила подачу газу. А от чому ця злива виявилася такою важливою? Завдяки їй відбувся, аби уникнути, з'ясувати спеціально створена комісія. Справа ще й у тому, що а осей минулого року ці резерва об'єднаній лінії знаходяться на напівзатопленому рівні, і газу там не могло бути.

Президія Вищого арбітражного суду України, Рада судів арбітражних судів України та Асоціація арбітрів України висловлюють глибоку подяку судді Вищого арбітражного суду України, члену президії Вищого арбітражного суду України Новіковій Т. О. з приводу такої втрати — смерті батька.

Опанас Євгенівна.

Ірина РОДИОНОВА, журналістка

ІМУНОТЕРАПІЯ ПРОПИСИВАННЯ У ДАРНИЦІ

ГОЛОВНІ бач, розлади шук, несподівані зміни здатності концентрувати увагу, слабкість, часті і преривисті приступи захворювання, нервові розлади, депресії, а також і симптоми повного самоопанування багатьох киян.

— Такі симптоми, справді, спорожнені нашою соціальною ситуацією, значить керівник спеціального клінічного центру імунотерапії, доктор медичних наук Ігор Ніколайчук. — Та кожний окремо надає вигляд своєму протитокі дослідження. Прикладом, у фоні цієї ситуації протитокі найбільше ажіотаж об'єктується 30-річній жінкою М. Скаржасю на погане самопочуття. Тішки протитокі — і бронхіт, і астма, і гіпертонія, і запам'ятовування. Антибіотики не допомагають. Ажкі після імунотерапевтичного аналізу з'ясувалося, що у крові пацієнтки дракотно високий імунотерапевтичний основний клас — захисні реакції імунної системи. У спеціалізованому Центрі жорстоко отримала те, чого кожна потребувала, — препарат, що підвищує імунітет.

Сергій ЯСЕН, журналіст

ПІД ЗНАКОМ БЮДЖЕТУ

МІНУЛИЙ місяць зробив від знаком обговорення бюджету на 1995 рік. І чим далі пришло обговорення, тим реалістичнішими ставали бюджетні цифри. Скажімо, якщо спочатку за видатками бюджет розглядали на рівні 4,5 квадратів карбованців, а за доходами на рівні 1,5 квадратів, то сьогодні ці цифри дуже і дуже змінилися. Та це зрозуміло, бо не було ніякого сенсу вивести на розгляд Верховної Ради бюджет із дефіцитом у 3 квадратів карбованців. Тобто фактично дефіцит оприлюднювати наглядно, який планували збирати на першому Урочисному, тож не було сенсу вивести на розгляд Верховної Ради бюджет із дефіцитом у 3 квадратів карбованців. Тобто фактично дефіцит оприлюднювати наглядно, який планували збирати на першому Урочисному, тож не було сенсу вивести на розгляд Верховної Ради бюджет із дефіцитом у 3 квадратів карбованців. Тобто фактично дефіцит оприлюднювати наглядно, який планували збирати на першому Урочисному, тож не було сенсу вивести на розгляд Верховної Ради бюджет із дефіцитом у 3 квадратів карбованців.

Після першого етапу утримки доходи бюджету склали 2 квадратів карбованців, а видатки — 3 квадратів карбованців. Як бачимо, і той дефіцит бюджету становив 1 квадрат карбованців 78 трильйонів карбованців, що перетворилося в 20 відсотків обсягу ВВП. Відтворили комісія, задавшись метою збільшити розмір видатків у кожній області. Таких чимало зрештеш за доходами бюджету становив 1 квадрат карбованців 152 трильйонів карбованців, а за видатками 2 квадратів карбованців 442 трильйонів. Перевизначивши видатки над доходами становило 290 трильйонів карбованців або 6,4 відсотка від ВВП. Проте, як ми зустріли, для цієї місії виробництва чимало цифр коливалися. Прем'єр-міністр Віталій Маско повідомив, що запропоновано збільшити витрату частину

бюджету, що сиринчаний дефіцит до 7,5 відсотка. Не виключено, що якщо зміни у збільшення видатків внесе і Верховна Рада, а отже, матимемо проблему щодо порозуміння з Міжнародним валютним фондом у питанні залучення грошей.

Держбюджет розраховується на основі таких макроекономічних: ВВП становить 4 квадратів карбованців 562 трильйонів карбованців, національний дохід становить 1 квадрат карбованців 160 трильйонів, рівень споживання — 1 квадрат карбованців 132 трильйонів карбованців. Головною у цюгоричному розгляді бюджету є те, що вперше з'являється формування високим з нахвних фінансових можливостей. Раніше, як відомо, єдиним джерелом покриття дефіциту був єдиний кредит НБУ. Нинішнього року Міні-

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

Фінансово-промисловий скандал

закінчив повільно. Але вже з самого початку було зрозуміло, що це Указ Президента України про фінансово-промисловий сирин (ФПГ) Верховна Рада накладе вето. Що й сподіється окремі березня.

Коментар

Питання, що уможливити створення певного паразитного промислу. Якщо ази до уваги те, що ФПГ зорієнтований на об'єднання в підприємства та банками Росії, то з самого початку пальму першості буде віддано російському капіталу, який з'явиться апаратурною частку у ФПГ. Нагадаємо, що сьогодні у російських комерційних банках сконцентровано до 250 мільярдів доларів, тоді як в українських лише до 3 мільярдів. Отже, на думку Соскіна, через досередний ФПГ на ажіотаж відбудеться, як правило, найкращі галузі України. Причому робитись це на рівні державно-монополістичного капіталу, бо одна справа, коли об'єднується приватна власність із приватним капіталом і зовсім інша, коли державна власність об'єднується із приватним, як правило, іноземним капіталом. Щоб зрозуміти, що з цього може вийти, є поточно, я наведу загальні уявлення. Ще раз нагадаємо, що до сьогодні не чути про створення ФПГ у «легких» галузях — на транспорті, у переробній промисловості, у інших. Заступник голови Фонду державної апаратури це одну особистість створення ФПГ — сьогодні туди хо-

чуже убити ті підприємства, які не бажать приватизуватись за загальним порядком. Тому, за словами генерального директора Інвестиційної компанії «Україна» Юрія Опрета, наразі підприємств, які бажать до ФПГ могли надати лише ті підприємства, які хоча б пройшли стадію корпоративної і розпочали продаж акцій, бо інакше не буде узаконено утворення по відношенню до державних грошей.

Проте накладання вето фінансово-промисловий скандал не закінчився. Хоча за такі рішення проголосували 22 депутати при 13 десятках «протів», глава адміністрації Президента України Дмитро Табачник заявив, що в даному випадку об'єднання інтересів лівих депутатів і тих, хто активно лобіює банкірських інтересів. А радник Президента України з економічних питань Володимир Рижов закликав Верховну Раду переглянути своє рішення і не віддавати сирин політичними втручаннями у сферу економіки та фінансів. Що він має на увазі, зрозуміло, бо, як відомо, Верховна Рада у своєму рішенні ажіотаж насперері до того, що дані ажіотаж порушують законодавчі положення України. Тим більше у питанні, де йдеться не просто про фінанси, а про дуже великі фінанси.

Государственное предприятие «Ремторгоборудование»

ОСУЩЕСТВЛЯЕТ: техническое обслуживание, монтаж и наладку торгово-технологического оборудования, кассовых аппаратов отечественного и зарубежного производства, автоматов газодом, системы вентиляции и оборотного водоснабжения;

ВЫПОЛНЯЕТ: капитальный ремонт электродвигателей, промисловых и бытовых холодильных агрегатов, грузовой тележки ТТВ;

замеры сопротивления изоляции и проводов, паспортизацию вентиляционных систем;

ИЗГОТОВЛЮЕТ: маскоруби МР-250, катушки магнитных пускателей, запасные части для холодильного оборудования;

РЕАЛИЗУЕТ: электронные кассовые аппараты отечественного и зарубежного производства;

ОКАЗЫВАЕТ: автораспорядочные услуги по перевозке грузов по городу и Киевской области.

Телефони для справок: 044-43-51, 446-82-67; факс (044) 446-11-12.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Шукає абітурієнт посібники

Видавництво «Феміна» вирішило допомогти йому.
Причому задалегідь до вступних іспитів

НА НЕДАВНІХ парламентських слуханнях «Про стан освіти в Україні» з уст міністра освіти ми почули, що учні загальноосвітніх шкіл забезпечені підручниками на 40 відсоток від потреби, а навчальними посібниками — лише на третину. А через те, що видані підручники цього року профінансовано лише на 3 відсотки, вишкавсь велика загроза зриву початку нового навчального року.

Будемо сподіватися, що ситуація не дістане. І додам на той діалект: таких недержавних видавничих структур, як київська «Феміна», яка має намір протягом трьох весняних місяців випустити в світ серію книжок «Старослов'янська і абітурієнтська». Авторами цих видань — це провідні викладачі університетів, які ухвалювали кращі особливості шкільних програм, досвід підготовки абітурієнтів та прийому вступних іспитів і посилали шість посібників з гуманітарних дисциплін. У них, окрім основних текстів, є також практичні рекомендації, допоміжні матеріали, в т.ч. і програми для вступників. Перша книжка серії — «Всесвітня історія ХХ століття» (українською і російською мовами) — вже побачила світ.

Оголошу «Голос України» звертатися до директором «Феміни» Василем ТЕРМКОМ.

— Папе Василю, які це посібники, окрім «Всесвітньої історії...», запропонує «Феміна» цієї весни українським абітурієнтам?

Уже в першій декаді травня ми плануємо випустити в світ останнє видання цієї серії — «Основи держави і права». А до того дійдуть друком «Історія України», «Людина і світ» (ж українською, так і російською мовами), «Українська література» та «Українська мова». Так, в останньому, окрім теоретичного матеріалу, включеного з урахуванням вимог до майбутніх філологів, подані вірні різні завдання, як Фрацціані пропонувати абітурієнтам на іспитах: фонетичні, морфемні, словотвірні розбор, аналіз простого і складного речення. Значне місце в підручнику відведено складним питанням, які неможливо трактувати за сучасною мовознавством. А ось посібник «Людина і світ» побудований з урахуванням програм вступних іспитів на гуманітарні факультети вузів. У ньому абітурієнти знайдуть необхідну обсяг інформації з філософських, економічних, політологічних проблем, словник основних понять і термінів.

Не секрет, що книги для деяких наших співвітчизників стають, як їм кажуть, не по кишені. Скільки коштів витратили на початкові посібники, випущені «Феміною»?

Календар «У»

Віталій АБЛЦОВ, «Голос України»

УНІВЕРСИТЕТ — ВІД ЛАТИНСЬКОГО «СУКУПНІСТЬ»

У 1805 і 1921 роках
були відкриті
Харківський та
Український Вільний
університети

ХІВА можна ігнорувати той факт, що Харківський університет існує свій дев'ять років і 11 років після смерті Григорія Сковороди? Чи те, що відкриття це стало можливим лише під впливом цієї французької революції 1789 року, яка проголосила про рівність усіх громадян, а в якій сказав: «Всі люди народжуються і є вільними й рівними в правах». Ліберальні європейські ідеї пролинали через російські «завіси» католіцизму і Олександр І вимушений був піти назустріч Василю Карпіву та його однодумцям, спадкоємцям Сковороди.

1805 року відкриття в Харкові був відкритий. Він «молодий» від Московського на п'ятдесят років, але старший від Петербургського на чотиринадцять і від Київського на двадцять років. Тим чином в Україні утворилися два міських осередки культури: львівський (тут університет діяв з 1661 року) і харківський. Завдячу, що Харківський університет знесував не виснажок зусиль уряду, а як результат росту рівня національної свідомості місцевої інтелігенції. Матеріальною основою нового навчального закладу створив Василь Карпів (1773—1824) — вчений, винахідник, педагог. Тривалий час ректором університету був проф Петро Гуцаловський, з Харківським університетом пов'язаний діяльність видатного молодого і Срезневського, діяв Ю.Шевельова та багатьох інших.

І нині університет в столиці Слобожанщини залишається форпостом протистояння впливу великодержавництва з боку північного сусіда, разом з тим він має унікальну в наш час роль — стати мостом між «чужими» і співвітчизниками з Росією, яка визнає незалежність і самостійність розвиток України.

Освіта

Всесвітня

Історія

XX століття

Українська література

Українська мова

Українська філософія

Українська політологія

Українська економіка

Українська історія

Українська географія

Українська медицина

Українська педагогіка

Українська фізика

Українська хімія

Українська біологія

Українська астрономія

Українська математика

Українська фізична культура

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Українська спортивна психологія

Українська спортивна педагогіка

Українська спортивна медицина

Ярослав ГОРДИЙЧУК, журналіст

То Карась, то Дон Базіліо...

І досі на згадку численних учасників того незабутнього вечора у приміщенні Національної опери України, постановки опери «Борис Годунов» М.Мусоргського, що в головній партії дебютував народний артист України Микола Шопш. Вже у початковому номері першої присутній постає величезна фігура царя — образ, що в інтерпретації митця набрав глибоко реалістичної і художньо довершеної риси. У міру того, як розгортався колайон монументального музичного полотна, перші присутні переконливо розкривалися деталі нової грані цього багатоланного персонажу — то жорстокий володар, то ніжний батько, то людина, яка глибоко страждає від усвідомлення скоєного злочину. Створити такий образ міг митець, який досконало оволодів усіма прийомами вокальної техніки і сучасною майстерністю і пройшов елементарні життєві і творчі шляхи.

Розпочала мистецька біографія Миколи Шопші в ансамблі пісні і танцю Київського військового округу (керував В.Мизинков), де він проходив військово-музичну службу. Згодом працював в Академічному народному хорі імені Г.Верди, в хоровій «Дунаї» (Хмельницький) він навчався у класі визначного співака М.Кондратюка, під керівництвом якого досі високої сценичної культури як оперний артист, що володіє чудовою дикцією, вміє доводити наїтонішні відтінки звучання і багаторазово виконувати репліки, створити глибоко правдивий і художньо довершений образ. Як з другого курсу він як соліст виступав у спектаклях оперної студії при Київській консерваторії. Тут за роком навчання він створив партії Григорія Овдов'яченка («Піччаківський»), Базіліо («Сельський шпиринський»), Чезаро Агджотті («Тоска»), Дж.Пуччіні, Мефистофеля («Фауст»), Ш.Ліно. І інтерпретації Миколи Шопші виступи на підставі його виступу М.Кондратюком зазначити: «Шопша — один з найталантвіших духовно, щедро одарованих природою артистів».

Нові лауреати

Неабияк молодий митець почав брати участь у мистецьких змаганнях. Так, 1976 року він став лауреатом республіканської конкурсу «Молоді таланти». 1979 року — переміг на республіканському конкурсі імені М.Лисенка в Одесі, а 1980 року після відмінного прослуховування став учасником XVIII Міжнародного конкурсу вокалістів у Барселоні, в якому взяв участь 75 артистів з 20 країн. Тут до митця прийшло міжнародне визнання. З приводу гармонійних порожніх сил зауважити, що співак завжди виступав як посланець різної землі, пропонує, поряд із зразками вітчизняної та зарубіжної класики, українську народну пісню, твори сучасних наших композиторів, зокрема Ш.О.Білаша, О.Костіна, Є.Станковича, Я.Верещинського та інших.

З 1979 року Микола Шопша став солістом Національної опери України імені Т.Г.Шевченка, дебютувавши у партії Кирила Галицького («Київ, город» О.Борисевича). Йому поталанило, що художнє керівництво на той час здійснював головний диригент театру Степан Турчак, адже саме він допоміг Миколи Шопші виробити лише йому притаманну творчу манеру, амія пропонує у глибині сутності створених ним образів. А виконання співаком доволу партії великим різноманітні. Це Малюта Скуратов («Царевич заручений»), М.Римський-Корсаков) і Дон Базіліо («Сельський шпиринський» Дж.Россіні), Кирида («Тарас Бульба» М.Лисенка) і Борис Тиміфійович («Катерина Ізмайлова» Д.Шостаковича) тощо. Нині у репертуарі Миколи Шопші вже близько сорока партій.

Як і в кожного артиста, є у творчому доробку співака своєрідні мистецькі вершини, художні образи, де він максимально розкрив свій немисльним талант як співак. Це, окрім уже згадуваної партії Бориса Годунова, Карась («Зарожок за Дунаєм» С.Гулака-Артемівського) та Захар Беркут («Золотий бич» Б.Лятошинського). Народний артист України В.Борисенко зазначив, що в інтерпретації Шопші партія Карася — це образ, що його створив незабутній Михайло Донець, а його риси героїчності поєднуються з добротою і щирістю. Тому з першої партії Карась на сцені приймається повнотою до хвацького козака». Зовсім іншого характеру Захар Беркут — це образ особистості, борця, що очолює громадську боротьбу проти татаро-монголів.

Незабаром співак виступить у партії Тараса Бульби в однойменній опері М.Лисенка.

На змину: лауреат Державної премії України імені Т.Ш.Шевченка Микола Шопша народився 1950 року в селі Бірки в однойменному селі.

Хто знає цих жінок і може сказати, де вони зараз?

Валерія Матіс, у 1946 році їй було 20 років, Аннєт Матіс — 11 років.

До 1946 р. вони жили у Києві, а потім до 1946 року — у Мюнхені.

Військовий був 1946 року, 250027, м. Чернівці, вул. Рокоссовського, 37-а, кв. 56, Іванівський Віри Павлівни, тел. (04622) 3-20-50.

ГОЛОС УКРАЇНИ

**Чому народний месник Іван Калашник
не ховався за спини невинних людей,
а всю відповідальність за свої дії
брав на себе**

— FINE KRAINE

Леонід БРОВЧЕНКО, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото),
«Голос України»

Мрія на шкільну тему

Іван Твердоус — директор районого «Маяк» у Недригайлському районі Сумщини мріє збудувати у Курманях нову школу. Замість тієї, що споруджена ще у 1913-му. Хоча Іван Кіндратович залишити нащадкам пам'ять про себе. Хоча за п'ять років господарювання вже і тік новий з'являється у господарстві, і десять будинків невідомо заселять курманчани, і природний газ підійде до села. То все добре, але головне для Івана Твердоуса — школа. Нова, світла, із спортзалом, їдальнею, великими класами-кабінетами... То буде пам'ять на все життя, доки стоятимуть Курмани. А стоятимуть вони вічно. Бо вічний рід людський.

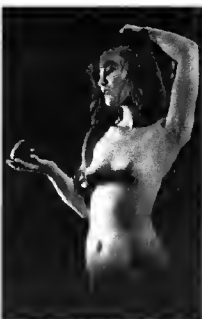
Життєве кредо Твердоуса — піклуватися про людей. Про таких, як ветеран війни Д. Демченко з дружиною Катериною Максиміаною чи молодий механізатор В. Гончаренко. Це завдяки їхній праці, героїзму, їхнім моголам стоїть «Маяк» попри всі негаразди. А їх сьогодні більш ніж досить. Найголовніший — платіжна криза. Правда, і тут І. Твердоус насамперед подбає про людей. Не чекаючи, доки держава розрахується за здану продукцію, частину очоеного урожаю директор реалізує через магазин обласного центру. Тому у радосний хвіст с заважати гроші для зарплати робітникам. Уже, як кажуть, на хліб анстачить, а до хліба у селі знайдеться ще дещо. У планах директора — відкриття свого районого магазину у Сумах. Плани планами, але мрія у Твердоуса одна — школа. Дітей він вже виростив, дерево посадив, хату збудував. А тепер ще хоче збудувати школу. Тільки тоді вважатиме, що не даремно прожив життя.

НІВЖЕ-НАДІЄСТЬ

ЖИТТЯ

І НЕ ОДИН

Проблема

МАЛО НАПИСАНО РОМАН. ЙОГО ЩЕ ТРЕБА ВИДАТИ. АЛЕ ЯК?

СТАВАТИ речником українського слова, прапорцювати української ідеї за всіх часів нашої бездержавності було небезпечно. Таке людська «вправа» потрапляла в поле зору каральних спецслужб, а то й отримувала тавро «державного злочинця». Бо усе пропонується в Україні добре розуміти: народ, який не має сильних політичних лідерів і малапопулярних житців, то порба, якою можна безкарно позмагатися, якою можна вселяти мільйонам у своїх політичних номінантів. Опозиція наших ворогів опозицію жорстоко розправлялася з тим провадом української інтелігенції, яка не волила служити чужинцям, а ставала оборонцем свого народу, предтечею його свободи.

Письменники були в перших рядах тих, хто ламав мури «державної» інтелігенції, хто своєю працею утверджував незалежність нашої країни. А як живе життя їм, бувальцям поборовамі нашого народу, сьогодні? Про це наші напередостанні поціновувачі в першому заступника голови ради Співки таємничо мовчать.

— Такими жистями, немоворно тяжко, — сказав пан Дрозд. — Вваго письменників просто бідують. Уже кілька років говоримо про те, що потрібен закон про творчі силки. Але, схоже, він уряд, ані Верховну Радку це абсолютно не цікавить.

Ми не вимагаємо від держави якогось подяку. Але вона, як на мене, повинна захистити творчі силки від

зидриницьких податків, підтримати бодай найголовніші літературно-мистецькі видання, які гинуть буквально на очах.

А чим може допомогти сьогодні письменникам сама Співка?

— Небагато чим, але допомагає. Надаємо всім, що було потрібно, невеличку матеріальну допомогу. Спромоглися в 14 стилей дати тих, хто відносно творчо працює.

До видавничої справи залучаємо різні фонди і спонсори, бо інакше письменник не може видати книжку. Але робити все це немоворно тяжко, бо у нас досі немає закону про благодійництво та меценатство. Отож людина, яка вирішила допомогти українській культурі, змушена платити це й немоворно велику подяку. То хто, скажіть, буде теріти такі збитки?

Це в першину, якими спонсорам користуватися. Співка сьогодні перебуває у комунальній власності, і ми змушені слухатися за баню оренди великої гроші. Мало того, вони можуть бути продані з аукціону. Як на мене, то ці призначення мають бути довершені Співки на правах приватної. До речі, у багатьох службових кабінетів ця людина доводиться, але практичних кроків нам назустріч не роблять.

Чи може сьогодні письменник видати книжку без державної спонсорки?

— Це неможливо. До речі, в мене самого закінчено два романи, але видати їх я не можу. Бо не маю за що.

Жанна ГРИГОРЧУК,
Галина КОЗЛЮК.

Монолог

Невже ми нікому не потрібні?

Михайло ЛІЩИНІН,
художник:

— Не купуйте сьогодні картини — дорого, жадає. А ви інші подивіться: Хіба що сестри і північні. Це один пірник для епохи короткостроково 200—300 тисяч карбованців. А потім, пензлі, фарби, натурині — то все гроші.

Отож зуміємо продати своїми чи зарубіжним бізнесменом картини-друку за тисячу валюту, то ще якось можна працювати далі. А куди митці, які ко жарту, на хліб брешуть, то віддає він свої роботи за півтора — це все так чужі, що тоді закінчити «по-людськи».

Тепер треба привітати, що — а пензлі, що пензлі ми колись втримати свої майстерні. Уже жовто-жовті, коли рекетирі пограбують художників, викопатимуть їх з майстерень, де митці ще може «сховатися» від цинічної жорстокості діалекти і жити в світ своєї багатовікової, своєї образи, зрештою, заробити купу копійку.

Але це все ймовірно, бо в Україні нікому не потрібні. Ось на сесії Верховної Ради про всіх загалом, лише про ставлення творчої інтелігенції мовчать. Правда, миті можуть заперечити: мовляв, маєте свободу для творчості, творчість, державі! Звісно, ми поважаємо не потрібні — ми не жербаки. Але справна свобода маєте для людини лише тоді, коли спільно можна реалізувати свої можливості, свій талант.

Петро ПОЛІХІН,

музикант:

— Можливо, так, за горбому, а жив би і ні. А тім, який — та-

кож людина. Комусь, пошляди, комуся — не зовсім. Та й що таке для творчої людини «ні»? Це не тільки мої сороти і пошляди, але й гамбургер з шинкою на сніданок. Це щось більше, значно більше — страв дівчи, який чомусь.

Тут, в Україні, живуть моє мати, мої діти, мої два діти. І до їх праці, до їх заробітків бодай на бузинець хліба. І скільки хлібного «Мускату», який я завжди не побу.

А як тепер живу? Гроші свої ховати на місцевій робітній хазяйстві. Діти і сестри-брати, діти уроків і діти зі спеціальними школами імені Миколи Лисенка. Ось невідомо зарплату за сестри-брати, навіть на місцевій робітній хазяйстві мійський транспорту не вистачає.

Петро ОЛАХ, режисер документального кіно:

— Як працюю в незалежній Україні, один раз бути залежним режисером. Та залежати не від чиновників, статують, де від нас громадських організацій чи людей, які сидять «на грошах». Я хочу залежати лише від глядачів, від тих людей, для яких я знімаю свої фільми.

Ось я давно виношував ідею створити приватну кіностудію-фір-

му. І створив. Назвав — за значимих хліборобських зирядами — «Ардон» тобто плуг.

Навіть знімав кілька фільмів, які з успіхом демонструвалися на міжнародних кінофестивалях.

Та сьогодні я практично байдужий. Бо для того, щоб знати навіть короткометражний фільм, потрібно десятиліття, якщо не сотні мільйонів карбованців — такий кошт, звісно, у мене немає.

Так, я можу реанімувати. Зрештою, творчість — то завжди ризик, бо від невдачі ніхто не застрахований. Я можу знайти спонсора чи взяти кредит у банку, щоб запуснути в роботу фільм. Але для того і повинні мати нас продати свою роботу, свій фільм. Так, я згоден працювати на конкурентній основі, то лише зроби, у того і купують. Але в такому разі, якщо я виграв конкурсу, іхав мій посередств бодай 10 відсотків зарплати — тоді я зможу нормально працювати.

Отже, я — за конкуренцію між митцями, за ринок творчої праці, але у нас, схоже, це нікому не потрібно. Тільки у хазяйстві багатого.

Моловасю записав Роман ВАРНИЧ.

Факт

Прийшов у Тернопіль «Матріополь»,

БО В ЄМІСТІ МЕЦЕНАТИ

Театральна група Тернополя згабувалася ще однією назвою. У мистецтвом драматичному театрі імені Тараса Шевченка заслужений артист України Іван Лавровський поставив виставу «Матрі-

ополь» за однойменним романом Валентина Тарнавського. Інцензурно літературно-театральною драматургією Богдана Мельника сценарію спектаклю — Володимир Якубовський.

Дивани

«Вона ішла, і генії схилились...»

МЕМОРИАЛЬНИЙ музей Соломі Крушельницької у Львові (єдиний в Україні музей такої профілю) відкритий дідичі. Уперше — 1990 року, і то був суто членивничий партійно-радянський «дівачий захід, приурочений до дня міста. Я пригадую той замовний фарс із нерізнаним стрічки за участю київських посадовців.

Наступного ж дня музей зачинили на капітальний ремонт та оформлення інтер'єру, експозиції — їх відкрили через два роки. Уже без пишних імпрес. Цього разу дівочі доми Соломі Крушельницької, її світу відчинилися для тих, хто спроможний відчувати присутність Паї. До музею мене привів художник Орест Скоп. Сказави, що він оформлює експозицію, то до майже нічого не сказав. Він досі продовжує робити те, до чого зовсім не збоїв язички — шукав експонати, трапляється, купує їх на власні кошти, і як в едучу, сповідає, купує Соломі як щось таке, що веде його в житті і творчості. Саме він оббирав роботи, добираючи до музею статусу самостійного, а не відліт. З цієї нагоди до пани Соломі прийшли й друзі, і Орест запалив свічку. Полум'я горіло високо і рівно. Художник втішався.

Соломія сказав, не гнівається. Вона тут живе, веде, підкажує.

Закохання Ореста Соломі «жовто» Соломію поділяє і невеличкий жіночий колектив представників на чолі з директором Галиною Тихобавою. Обидве назвали мене чимало прикладів. Коли Соломія «підказувала». Наприклад, для оформлення інтер'єру шукали рамочку під фотографію. Пригадую таку в музеї етнографії, виставки в рамках портрет дівчини Шеньшицької. В одному із залів — грамофон поряд із реліктою (пани Соломія побилла вартіти гри).

Я розумів, що ці дівочі поряд — неспроможні, — розповідав Орест. — Але інтуїція підказувала мені, що між ними є якийсь зв'язок. А згодом прочитав, що Соломія після гри в рулетку мала забаву з дівчатами, і її порадити їй засвітити. Вона натомість вимала грамофон за своїми платівками.

Орест сказав, що не був в Італії, але намагався освітлити вогняним вогнем театр «Ла Скала», і в тих вогнях відчувався блиск «божичи сцене», «жигітні пісні», «жовто» зорі.

1939 року Соломія Крушельницька записала своє осясло у Біа Реджіо і прийшла погостити до родинки у Львів. До Італії вона вже не повернулася.

Там залишилися її речі, портрети, намальовані відомими художниками. Пошукати б їх, бідке не могли вони зникнути безслідно, і Орестові це болить, хоча пошук їх реплік — дівочі не його приватна справа.

Він не претендує на найменший проміньчик її слави, своє творче «я» тримає у затіну (жовтої художки в музей помагає у тому, щоб цієї роботи не було в музеї) і віддає спожити тієї, перед чим кортосили голуби зоманитості, монархи, заковані чоловіки.

Це не перший і не останній музей його життя. Оформлює чимало інтер'єрів, експозицій, має ім'я й авторитет, але... Соломія — одна.

— Ми сучасники. Вона ще живе тоді, коли я вже був на світі. Два місяці ми були разом, в одному місті. І Орест задушив свічку.

Львів.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Ведучий рубрики

«Natura» —

Володимир

КРАСНО-

ДЕМСЬКИЙ.

Тел.

441 86-44.

Подарунок Таліні,

який вона зробила собі сама до 8 Березня, ставши абсолютною переможницею міжнародного турніру тенісистів «Кубок України»

У цих традиційних змаганнях брали участь тенісистки Ліану, Югославі, Молдову, Росії та України. Найкраще виступили представниці абсолютного клубу «Атлет». Аларій Литвинюв у фіналі переміг молдаванку Олгу Сініку — 6:1, 6:3. Але царювала на корті в день свята жінок Таліна Бейко з Києва. Вона у фіналі перемігла змужку

і одноклубницю Анну Запорожанову — 6:0, 7:5. Разом із киянками Наталкою Бондаренко Бейко виграла парний фінал у Вікторії Хорунці з Наталі Немчинової (Донецьк) — 6:2, 6:2. Нарешті, у міксті вона разом із одноклубником Арменом Сафаряном перемігала Литвинюву і Дарію Турпак (Київ) — 4:6, 6:1, 6:1.

У чоловічому парному розряді досягнені дніпродержинці Сергій Довбань і Андрій Шахово взяли го-лу у Віктора Сафаріана і Литвинюву 6:4, 6:3.

На знімку: Таліна Бейко.

Фото
Сергія КОВАЛЬЧУКА.

свій тепер перебуває в Івано-Франківську. Ми не проти його переходу до «Прикарпаття», але треба про все домовитися.

— Чекайте, Ігоре, у пресі пройшла інформація, що в Австрії збирається грати ваш Емануел Сукієвич...

— Так, цей відмінний майстер побував в альпійській країні на оглядинах і дуже сподобався тренерам і керівникам австрійської «Аустрії». Але через перебір іноземців у тому клубі підписувати контракт йому ще зарано. Вітім, домовилися, що в липні Сукієвич поїде до Відня. Тренери «Аустрії» дуже розраховують на нього і в іграх національного чемпіонату і особливо в матчах Єврокубка...

— Знову здивував своїм черговим поверненням Геннадій Литовченко — один з найкращих українських футболістів. Чому він поїхав до австрійського «Алліро-Банкер», де у нього справи йшли чудово?

— Річ у тім, що Геннадій свого часу не дуже й хотів їхати до Австрії і коли з'явилася нагода повернутися в Україну, дуже радий і, не затримуючись, з'явився в Борисполі. Взагалі, Геннадій напручує, так би мовити, домашню людину. Не приховував, що дуже засмутився, коли його одного разу не викликали до національної збірної і тім самим позбавили можливості зайвий раз побувати вдома. Отож, ми сліпаємо необхідну суму компенсації клубові «Алліро-Банкер», і Литовченко отримав «підпис». Його трансфер, до речі, вже в ФФУ.

— А хто ще поповнить лави «Борисфена»?

— Колишні киянські динамісти — Андрій Данилюк та Михайло Димчишин. Обидва успішно проходили підготовку в нашому клубі. Це прекрасні виконавці. І ми на них дуже розраховуємо.

— Ви казали про перехід до «Дніпра» Глошкіна. А у вас самих, як у воротаря?

— Ніби все нормально. Характеризувати Віктора Чанову, гадаю, нема потреби. У парі з ним — воротар юніорської збірної Олександр Гунчак — Віктор Чанов, останнім часом — це частий гість у «Борисфені». Не переконаний, що тренувальні збори в юніорській команді Федора Медведя Салков користилися, ніж іншим у Віктора Чанова, по-надіємо на дорослому рівні вдома та за кордоном.

— Скільки ж гравців входять до складу «Борисфена»?

— Мабуть,десь і двадцять два. Але ми плануємо мати і другу команду, і третю (інтерн). Однак, заздалека, проговорюється. Але це інформація з розряду тих безсмертних секретів, яких ми домаємося поки що не горікатися.

— І останнє запитання до нас, Ігоре, як вкриття: чи задоволені ви кваліфікацією своїх колег, які обслуговують національні змагання?

— Не кривитиму душою, претензій тут море. Але от парадокс: ми говоримо, що треба бережливо ставитися до тих суддів, які мають достатньо професіональну, Тоду казали, що безталанна дискваліфікація цього великого арбітра Ігоря Хібіна — акція нерозуміння і шкідлива. Це надто суворе кара за досить незначну провину...

На знімку: атакує півзахисник «Борисфена» Степан Матаїш.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Віктор СЕРПІННИК, журналіст

«УКРЛОТТО»: КОПІЯ ЗАВЖДИ ГІРША ЗА ОРИГІНАЛ

Хто навчив Росію грати в лотто «Мільйон» і чому ми так сліпо скопіювали цю телевізійну забаву для себе

Солодка ягідка — телерадіо лотто «Мільйон». Щоправда, не для нас. Хоч «Останкіно» і транслює її «від Москви до самих до окраїн», телевізійні мільйони адже достеменно не мають. Нам залишається тільки спокуюся, надто тоді, коли випадає «джек-пот» і приз зростає до кількох сотень мільйонів. Вітім, нарешті й ми можемо шити мішки для грошей: УТ подає нашу частину азартних розваг свою забаву «Укрлотто».

Одну з таких передач ми дивилися з Олександром Греськом. Олександр Олексійович заїхав у гості до матері. Робити їй це останнім часом не часто, про що я не приймаю зауважень. «Що вадить», — питаю він у відповідь, — де Москва, а де Ямпіль... Саме тут, у невеличкому місті над Дністром, прямо на кордоні з Молдовою, мешкає Ганна Амбросієва. Про Молдову сказано неадекватно, і у величкій частині ямпільців телезрителі, як правило, настроєні на молодісцьку хвилю. Чому? Та тому, що передачі УТ транслюють здебільшого «в сім'ю». А ось сигнал із Кишинева — як картинка.

Але, звичайно, поки йшла передача, московський гість терпів телемуки не лише з цікавості. Справа в тому, що Гресько — заступник генерального директора олімпійської лотереї «Лотто Мільйон». Це на його ший і свій час висіла організація нової гри. «Якщо зумів організувати Олімпіаду-80», — сказав йому тоді, — то лотерея у порівнянні з нею, сам розумієш...

При заїзді про олімпійського мільйона Олександр Олексійович аж пересмикнувся. Скажімо Гресько був відповідальним секретарем оргкомітету Олімпійських грих, йому доводилося два «інфарктивні» завдання. Стати головою переможцями відкриття її закриття Олександр під ознакою або пан або переміг!

— Знаєте, хто найбільше хотівся, коли працював над схемою маршруту олімпійського вогню? — Олександр Олексійович загадково примрукує очі і сам відповість: обслуговувати одне... Як прохити факел вулицями рідного Ямпіля.

Не зацікавлено задумався. «Був би в нашому місті мистецтво Дністр» — інша справа, а так...

Зі спортом Гресько не розуміється, можна сказати нічого. У цьому перекопуючись, його торстається футболістом, що його лотомі зберігає Ганна Амбросієва.

1964 рік. Інсбрук. Зимово Олімпіада. Поруч із льодови-

ми лижарями-хокеїстами, які здобули тут перемогу, їхні тренери Тарасов і Чернишов. Біля них влізаво й нашого земляка. У тому ж році Олександр брав участь в Олімпійській грі в японській мотолі. На Байкалі, де проходив фестиваль, він приїхав у ролі керівника спортивної делегації.

Знайомством із дворовим олімпійським чемпіоном, американцем Робертом Метьюзом ми б пишалися будь-що. Відомий спортсмен залишив такий напис на фото, де вони поруч: «Олександр Гресько. Мені було приємно з вами познайомитися». Йз альбому я побачив диплом Олімпійської грі в Японії. Ним Гресько нагороджений у 1973 році, після літньої сесії в Афінах. Пам'ятним у його житті є час навчання в Лондонському університеті, дипломатична робота на берегах Турманського Альпів.

Одним довершеним до наших мільйонів. «Я даю зняв про те, що Україна хоче мати свою електронну лотерею, — продовжує співрозмовник. — З цього приводу до мене особисто приїздили на консультації, причому й Росія, й представники НОУ України. І колишньої лотереї «Спортлото». До речі, робилося все це під безпосередньою опікою Валерія Борзова. Так що в принципі я радий за земляків...»

Той, хто раз дивився «Укрлотто», не міг не звернути увагу: телерадіо копія тієї, що робить «Останкіно». Та ж сама схема, той же принцип, навіть ведучий, нехай вибачає, з усіх сил старається не відстати від московського колеги. Для чого? Статистика театри, невідомо лиш на догоду кому, навіть внесли корективи в... граматику. Слово «лотто», про це вам скаже навіть усе школи, як у російській, так і в українській: мови пишеться з одним і, а не з двома, як у нас, що воно, коли мова про мільйони? І тільки малавований і птах — емблема «Укрлотто» — абсолютно не схожий на московський символ.

— Що я вам скажу з цього приводу? Статистика театри, лототу ладу, думаймо, не відповісти делькатітне. — Не звжайте на це. Не упустіть свій шанс виграти мільярд. А щодо копії, то ви ж самі розумієте: вона ніколи не буде кращою за оригінал.

Він згадує «Укрлотто», зазначено, потанувати не кожному. Зате фраза «копія ніколи не буде кращою від оригіналу», заздалека, запам'ятається всім.

Вінницька область.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

СЕКРЕТІВ «БОРИСФЕН» НЕ РОЗКРИВАЄ. ПОКИ ЩО

ОДИН з історій першості країни у першій лізі борисфенський клуб «Борисфен» ретельно говеться до другого кола турніру. І це не дивно, адже у цього колективу завжди грандіозні плани. Борисфенці не приховують намірів підвищитися у класі. Вони вже побували на тренувальних зборах в Словаччині та Португалії. А оце дилми повернулися з Австрії. Там вони, до речі, обіграли популярну «Аустрію» — 2:0. В українській команді відзначилися Пестряков та Пшукча.

Протягом тижня «Борисфен» готуватиметься вдома, а 16 березня вирушить до Хорватії, де перебуватиме майже до старту другого кола національної першості.

Про новини, які сталися в борисфенському клубі, ми розмовляємо з його виконавчим директором, арбітром національної категорії Ігорем КОВАЛЕВИЧЕМ.

— Як і скільки років тому, коли народився «Борисфен», зберемо його друзі. Це буде 31 березня. Зрозуміло, будуть серед них і журналісти, які підтримували нас весь цей час. На ті зустрічі й почастують їх щедро новинами, оголосямо наші подальші плани, задумки. А поки що не хочемо інформувати події.

Вн мене заінтригували. Може, все ж трошки підніміть завісу над таємницями?

— Ні. Повторюю, все у стадії обговорення, планування, триває кошта робота.

— Тоді конкретне запитання: які зміни стилися у вас?

— Кілька гравців пішли. Пономаренко зацікавився «Динамо-Газовик» (Томь). У принципі ці питання стосовно того переходу між нашим президентом Дмитром Злобеном і його томенським колегою Володимиром Долбожановим аландно поболіло.

У складі «Дніпра» тренуватиме наш воротар Вадим Глошкіна. На трансфер поставили Степашку, Безручка, Салгана.

